

NR. 1 - 1997

16. ÅRGANG

SKOGER HISTORIELAG

Billevinderevnytt

HISTORIELAGSNYTT

KONNERUD NYE KIRKE

Foto: Reidar Halden

INNHALDSFORTEGNELSE:

*Forside:
Konnerud nye kirke*

<i>Orgelbyggjar Nils Reinhardt Olsen frå Konnerud</i>	<i>Stein Johannes Kolnes</i>	<i>s. 3 - 7</i>
<i>Tidligere Skoger kommune</i>	<i>Senterpartiets jubileumshefte</i>	<i>s. 7 - 9</i>
<i>Majordammen i Bremsa</i>	<i>av Hans Skjeldrum</i>	<i>s. 10 - 11</i>
<i>Fra Historielaget</i>	<i>Bygdesamlingene</i>	<i>s. 11</i>
<i>Ekhaugen, Flaaten og Ingvalsaasen skoler ved århundreskiftet</i>	<i>red. av Bjørn Eriksen</i>	<i>s. 12 - 15</i>
<i>Referat fra årsmøtet</i>	<i>av Ellen Hagen</i>	<i>s. 16</i>

GRUPPER I SKOGER HISTORIELAG:

<i>SKOGER BYGDESAMLINGER:</i>	<i>JØRGEN BØRGE</i>	<i>TLF.: 32 88 54 46</i>
<i>SKOGER GAMLE KIRKE:</i>	<i>JEAN LORANGE</i>	<i>TLF.: 32 88 43 03</i>
<i>FOTOGRUNNE OG</i>		
<i>GOTISK GRUPPE:</i>	<i>AASE TANDBERG</i>	<i>TLF.: 32 89 18 73</i>
<i>TEATERGRUPPA:</i>	<i>KARIN JOHANSEN</i>	<i>TLF.: 32 80 06 18</i>
<i>STIER OG SKILT GRUPPE:</i>	<i>HANS HALDEN</i>	<i>TLF.: 32 88 40 57</i>
<i>REDAKSJONSKOMITE: RED.:</i>	<i>JENS H. BREKKE</i>	<i>TLF.: 32 80 05 20</i>
	<i>ODD STEEN</i>	
	<i>HANS HALDEN</i>	
	<i>BJØRN ERIKSEN</i>	
	<i>HILDE D. SOLLIE</i>	

REDAKSJONEN TAKKER FOR BIDRAG TIL STOFF OG ØNSKER LESERE AV HISTORIELAGSNYTT EN GOD SOMMER!

ORGELBYGGJAR NILS REINHARDT OLSEN FRÅ KONNERUD OG INSTRUMENTA HANS

av Stein Johannes Kolnes

FORORD

«Vi skulle hatt ei ny kjerke her på Konnerud - også skulle vi hatt et orgel fra Nils Reinhardt Olsen», sa Bjørn Skalstad til Ragnar Halden, som har hytte tett ved Bjørn's bopel.

Bjørn Skalstad var sterkt engasjert i nærmiljøet, og spesielt var kirken et «hjerdebarn». Ved sin bortgang skulle det da også vise seg at han hadde testamentert et betydelig beløp for oppføring av ny kirke. Men å bygge en kirke er ingen enkel sak. Her melder seg delte meninger om både plassering, stil og kostnad, men av to alternativer valgte en stedet kirken står i dag. Grunnsteinen ble lagt ned, og oppføringen av kirken tok til. Men orgel hadde de ikke, ei heller penger til noe nytt, for det var dyrt.

Da fant vår sogneprest Bernt V. Ramsli en annonse i en landsomfattende avis angående et orgel i Fjeld kirke på Sotra. Det skulle byttes ut og var tilsalgs. Ramsli tok omgående kontakt og fikk en faglig god beskrivelse av instrumentet.

Organist i Skoger, Kari Monsen, og pensjonert kirketjener på Konnerud, Jegh, ble sendt til Sotra for å ta orgelet i nærmere øyesyn. Ved deres tilbakekomst var det ikke tvil, dette orgelet måtte kjøpes til Konnerud kirke. Dyrt var det heller ikke!

Nå står Konnerud nye kirke der og sannelig er orgelet fra Nils Reinhardt Olsen også på plass. Bjørn Skalstad's drøm og ønske har blitt virkelighet.

Når vi i Historielagsnytt skulle skrive litt om akkurat dette orgelet, fant vi snart ut at vi måtte ha faglig bistand til denne fremstillingen. Med Ragnar Haldens hjelp, har vi fått tak i artikkelen til Stein Johannes Kolnes.

Denne artikkelen gir en historisk fremstilling av Skogergutten som ble orgelbygger, og av Konnerudgutten som fulgte i hans fotspor, og ennå mer, om det funn og det instrumentale mesterverk som dette orgelet representerer.

Les mer om Kolnes i noter som følger artikkelen.

Redaksjonskomiteen.

I den nye arbeidskyrkja på Konnerud ble orgelspørsmålet løyst på ein heller uvanleg måte, ved at det ble innkjøpt eit eldre instrument som måtte restaurerast før det kunne stillast opp. Men dermed løyste ein to problem på ein gong; for det eine orgelbehovet i den nye kyrkja og for det andre behovet for å finna ein ny oppstillingsplass for det gamle orglet frå Fjell kyrkje ved Bergen, som var blitt overflødig etter at ein nok forhasta hadde bestilt nytt instrument.

Efterkvart viste det seg at det gamle orglet frå Fjell kyrkje hadde ei tilknytning til Konnerud - som ingen hadde tenkt på under orgelkjøpet: Den eine av dei to innehavarane av fabrikkjen som i si tid bygde det, var frå Konnerud, og læremeisteren deira, som grunnla fabrikkjen, var frå Skoger!

August Nilsens Orgelfabrik

Orgelbyggjar August Nilsen (1842-85) ble fødd som eit resultat av ein utanom-ekteskapeleg forbindelse mellom Antonette Olsdatter Aaserud, som var gift med Søren Jacobsen Holt, og enkjemannen Nils Nilsen «Gaarden». Nils Nilsen var eitt av Skogers store namn, men heller ikkje Antonettes familie var utan betydning; halvbroren Augustinus Kopperud var grunnleggjar av Skoger Sparebank. I «Vi ser tilbake», Skoger Historielag 1980, skriv Henry Mathiesen forholdsvis utførleg om orgelbyggjar August Nilsens barn- dom. Ni år gammal kom han til morfaren, Ole Augustinussen Aaserud, etter at mora var død under tragiske omstende, og han er seinare oppført som tenestedreng der, før han i 1857 blei konfirmert i (gamle) Skoger kyrkje, der for øvrig læraren hans, Otter Nicolaisen, var organist.

August Nilsen - Skogergutten som ble orgelbygger

August Nilsens utdanning var lang og solid. Først var han i snikkarlære i Drammen, og deretter kom han til orgelbyggjar Paul Christian Brantzeg i Christiania, der han var orgelbyggjarlærling i fire år. Seinare studerte han med offentlig stipendium i Tyskland i fem år, og ifølge firmatradisjonen skal han først og fremst ha vore hos orgelbyggjar Franz Wilhelm Sonreck i Köln, ein av si tids mest kunnskapsrike og kreative orgelfagmenn i Tyskland.

Etter heimkomsten i 1875 tok Nilsen til med stemming og reparasjon av orgel og piano i Drammen, men året etter flytte han til Christiania, og her tok orgelproduksjonen til. Med utgangspunkt i rommelege lokale i Akersveien 2 tok han med hell opp konkurransen med fleire førande utanlandske orgelfabrikkar, som nettopp på denne tida prøvde å komma inn på den norske marknaden. Snart var han landets førande orgelbyggjar og fekk i 1883 oppdraget med å byggja det store, nye orglet i Vår Frelses kirke, etter at ein av dei sterkaste konkurrentane, den verdsberømte tyske orgelbyggjaren Walcker, hadde erklært at det var rimeleg å gje oppdraget til Nilsen, når ein hadde ein så dugande mann i landet. Tilsvarende blei sagt av den svenske orgelbyggjaren Carl Johan Lund frå Stockholm, som var tilkalla som uavhengig ekspert.

Da August Nilsen døydde forholdsvis ung, stod han midt oppe i arbeidet i Vår Frelses kirke, og kona hans, Petra Marie, måtte regelrett riva han laus frå arbeidet siste dagen han levde. Dødsfallet sette naturlegvis firmaet tilbake, slik at orglet til Vår Frelses kirke

ikkje blei fullført før i 1889, men under leiing av Petra Marie Nilsen heldt verksemda fram under same namn som før i fleire år og ekspanderte endatil. Frå nyttår 1893 overtok medarbeidarane Nils Reinhardt Olsen og Jens Henrik Jørgensen, 26 og 28 år gamle, og firmanamnet blei endra til Olsen & Jørgensen.

Olsen & Jørgensens Orgelfabrik

I Henry Mathiesens artikkel er det gjengitt et fotografi av staben til August Nilsen. Bakerst i midten gjenkjenner vi dei karakteristiske ansiktstrekka til Jens Henrik Jørgensen, og han som står som nummer to frå høgre i andre rekkje må vera Nils Reinhardt Olsen, som var den yngste av dei to. Begge ser ut til å vera under 20 år gamle, kanskje har bilete blitt teke i samband med at fabrikkjen fekk oppdraget i Vår Frelses? Jens Henrik Jørgensen (1864-1946) var Petra Marie Nilsens nevø og fødd i Svelvik. Nils Reinhardt Olsen (1866-1930) var fødd på Konnerud som son av Ole Nilssen på gården Tolerud.

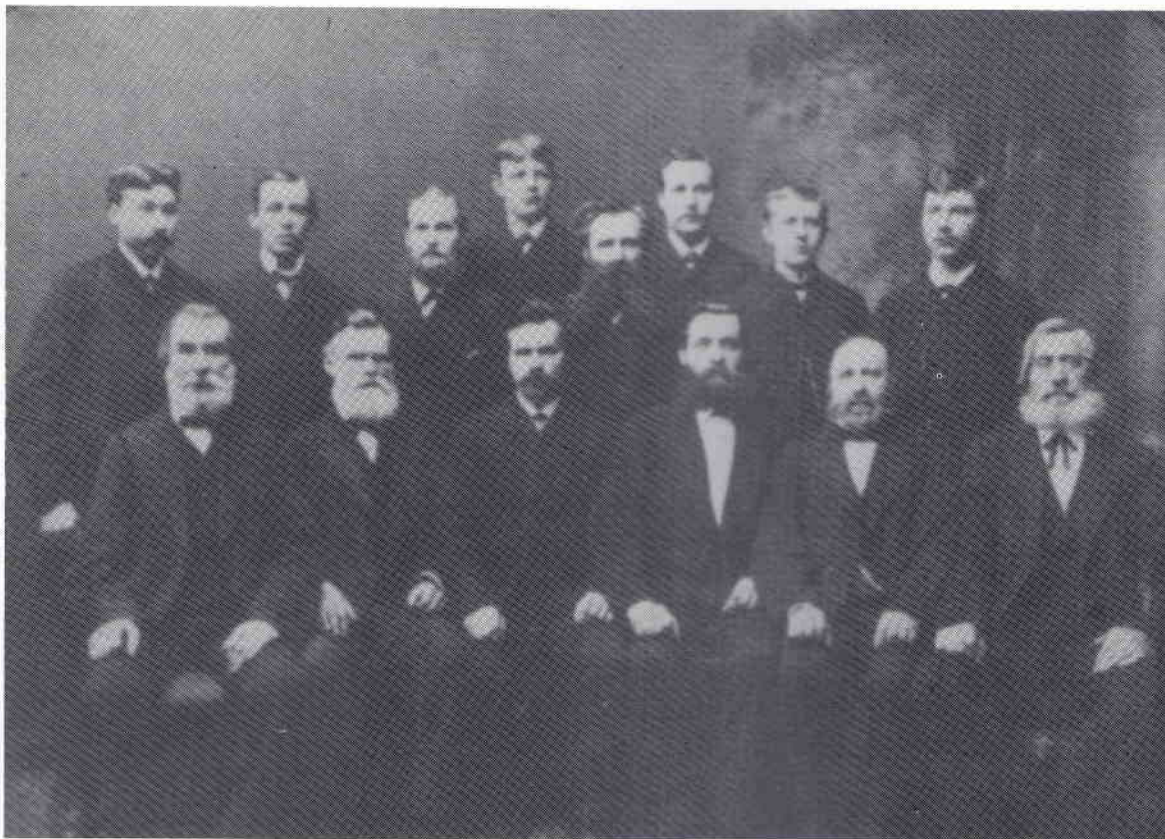
Begge kan ha kome i orgelbyggjarlære hos August Nilsen like etter konfirmasjonen, og begge har i alle fall vore rutinerte orgel-

Tolerud av Gomperud

byggjarar då dei overtok firmaet i 1893, trass sine unge år. Det er Henry Mathiesen som gjer merksam på Petra Marie Nilsens genistrek når ho plukkar ut etterføljarane sine; i staden for å ta ein av dei eldre medarbeidarane, overlet ho fabrikkjen i hendene på to av dei yngste, og legg på denne måten forholde til rette for ein langvarig stabil leiarskap.

Då det nærma seg hundreårsskiftet kravde

Vi ser August Nilsen nr. 3 fra venstre i første rekke. De to yngste i bakerste rekke er Jens Henrik Jørgensen til venstre og Nils Reinhardt Olsen til høyre, de to som på det tidspunktet var lærlinger, men som senere skulle komme til å overta driften av orgelbyggeriet. Jens Henrik var sønn av los Jørgen Jørgensen og hustru Jeanette, født Øhrn i Svelvik. Nils Reinhardt Olsen var sønn av gårdbruker Ole Nilssen fra Sigdal. (En søster av ham, Marianne, var mor til fru Louise Pettersvold, Lønnerud på Konnerud.) Disse to overtok virksomheten i 1893 under firmanavnet: «Aug. Nilsens Eftflg. Olsen & Jørgensen». (Fra «Vi ser tilbake», s. 71)

ekspansjonen nye verkstadlokale, og i 1900 flytte verksemda difor til rommelege forhold i ein nyoppført, femetasjers fabrikkbygning i Bostadveien 28, der orgelbyggjeriet heretter skulle halda til i heile 83 år.

Den delte leiarskapen varer ved til 1912, da Nils Reinhardt Olsen trekkjar seg tilbake av helsemessige årsakar. Men tre år før var Jørgensens son Josef Hilmar (1892-1961) begynt i lære i fabrikk, samtidig med at dei orgelstilistiske brytningane tok til for alvor nede i Europa på initiativ av mellom andre Albert Schweitzer. Josef Hilmar Jørgensen skulle få stadig større ansvar for firmaets kunstnarlege profil i denne spennende brytningstida, inntil han overtok det fulle ansvaret for fabrikkens drift i 1939. Men da hadde firmanamnet alt sidan sommaren 1925 vore berre J.H.Jørgensen Orgelfabrikk, i samsvar med realitetane.

Den stilen som August Nilsen innførte i 1876, var den nye, tyskromantiske orgelstilen med eit kraftig hovudmanualsverk, eit svakare andremanualsverk (og, i dei store instrumenta til Kristiansand domkirke og Vår Frelzers kirke i

Christiania, eit enda svakare tredjemanual med pipene inne i ein svellboks for å kumme dempa klangen ytterlegare). Disposisjonane inneheldt ofte overtonestemmer, men aller viktigast var dei ulike karakterstemmene i grunntoneleie ettersom desse utgjorde ein føresetnad for at instrumenta skulle få ein vellykka dynamikk og for at ein skulle kunna skapa dei stemningsfulle, klanglege enkeltverknadene som samtida sette slik pris på. Teknisk sett bygde Nilsen instrumenta sine med mekaniske kjegleladar, eit nytt system som stod i ferd med å erobra marknaden i Tyskland og som, ved hjelp av Nilsen, også slo fullstendig i gjennom i Noreg. Etterkvart som den eldre generasjonen norske orgelbyggjarar utspelte si rolle mot slutten av hundreåret, overtok Nilsen plassen deira og erstatta den tradisjonelle orgelstilen deira med sin meir moderne. Denne stilen blei teknisk sett vidareført utan endringar av Nils Reinhardt Olsen og Jens Henrik Jørgensen i 1893. På same måten som August Nilsen orienterte seg grundig i utlandet før han etablerte seg her heime, hadde også etterføljarane hans vore ute og studerte før dei

overtok ansvaret for fabrikk: Jørgensen var med stipendium i London og Leipzig, Olsen i Köln hos Sonreck og i Paris og London. Klangleg sett fremstår instrumenta etter 1885 som meir massive enn før, og denne utviklinga kulminerer omkring hundreårsskiftet, da fabrikk leverer eksempel på reine monumental-orgel, om enn i den beskjedne målestokken. Ett står enno i Vågan kyrkje i Kabelvåg, også kalla Lofotkatedralen, for øvrig ein genial stad å plassera eit representasjonsinstrument, for det fantes vel ingen annan stad der ein større del av den kystnorske befolkninga regelmessig var forsamla enn her! Men det skjedde i grunnen lite på det stilistiske planet før nye vindar tok til å blåsa på kontinentet omkring 1910. Da var rett nok Nils Reinhardt Olsens tid som aktiv orgelbyggjar stort sett over, og det var unge Josef Hilmar Jørgensen som kom til å følgja alle dei nye ideane opp og omsetja dei i praksis.

Men da var firmaets renome som landets i særklasse mest betydelege orgelfabrikk for lengst etablert.

Olsens to orgel til Konnerud

Både Nilsen, Olsen og Jørgensen tilgodesåg sine barndoms kyrkjer med orgel. Orgel til Skoger kyrkje blei levert av August Nilsens fabrikk til vigslinga 9. desember 1885, men kontrakten må ha blitt underteikna før Nilsen døydde om sommaren same året, for ifølgje Henry Mathiesen syntest han at det instrumentet kyrkjekommisjonen hadde bestilt, var for lite, og gav spontant den ekstra stemma han syntest mangla. Orglet er i stor grad bevart, om enn i ombygd og utvida stand.

Og da Konnerud skulle ha orgel i 1892, blei også dette levert frå Nilsens fabrikk. Ifølgje Henry Mathiesens i 1980 skulle eldre Konnerud-folk på det tidspunktet enno hugsa Nils Reinhardt Olsen når han kom til bygds for orgeltilsyn og stemming. Dette var for øvrig et ganske lite instrument, som blei erstatta med et nytt orgel i 1958.

Også det nye instrumentet var naturlegvis levert frå same fabrikk, om enn under namnet J.H. Jørgensen. Det vesle Nilsen-orglet skal visstnok ha blitt selt til Vestlandet, men denne opplysninga har ikkje kunna verifiserast. I tilfelle utgjer Konnerud eit særtilfelle med sine omfattande handelsforbindelsar med Vestlandet når det gjeld Nilsen-/Olsen & Jørgensen-orgel. Også Jens Henrik Jørgensen fekk forsyna si barndomskyrkje med orgel. Det blei levert til Svelvik i 1916, og halve kontraktssummen var ei gåve frå Jørgensen. Da kyrkja fekk nytt Jørgensen-orgel i 1955, blei det gamle med mindre forandringar flytt til Stårheim kyrkje i Nordfjord, der det står den dag i dag.

Sjølv om Nils Reinhardt Olsen nok har sin del av det faglege ansvaret for det orglet som no står i Konnerud arbeidskyrkje, kan han vel knapt seiast å ha ansvar for ein leveranse som kom i stand så pass mange år etter at han trekte seg tilbake frå firmaet.

Men det er unekteleg eit flott poeng at eitt av hans større og meir representative instrument får klinga i heimbygda hans. Orglet blei, som nemnt innleiingsvis, levert til Fjell kyrkje ved Bergen og stod ferdig i 1907 med 14 stemmer, som var rimeleg stort den gongen (om enn lite samanlikna med Vår Frelzers-orglet med 53 og Kristiansands-orglet med 34 stemmer). Det blei noko forandra i 1979, for øvrig av Jørgensens orgelfabrikk, men desse endringane har no blitt forsøkt tilbakeført i samband med overflyttinga til Konnerud.

Utvendig framstår orglet med eit litt endra preg i det fargesettinga har blitt tilpassa det nye kyrkjeinteriøret. Orgelbyggjar Henrik Brinck Hansen Fluberg, som har stått for restaurering og oppstilling, valde også å skifte ut prospektpipene med nye, blanke.

Det siste var synd, fordi det var originalpiper som blei skifta ut og fordi det matte preget desse hadde, var ein del av det estetiske idealet ved hundreårsskiftet.

Det nye, gamle Konnerud-instrumentet inntek ein viktig posisjon i det sentrale austlandsområdet samling av historiske orgel, både ved sin alder, type og storleik. I tillegg høyrer det til ein viktig fase innan norsk kyrkjemusikk, der det musikalske livet blomstra og komponistar tok til å skriva i langt større målestokk enn før. Etter- som Nilsens/Olsen & Jørgensens orgeltype raskt skulle bli den mest vanlege her i landet, blei det i stor grad nettopp for desse orgla at det blei komponert, og difor er det så viktig å få bevart eit representativt utval av typen for å sikra ei rett forståing av dette repertoaret. I tillegg finnest det eit stort, internasjonalt repertoar for instrument i denne stilen.

Men ikkje minst er det at orgelbyggjar Nils Reinhardt Olsen har vendt tilbake til si barndoms bygd!

Stein Johannes Kolnes

Stein Johannes Kolnes, født 8. Juli 1952 i Haugesund, oppvokst på Karmøy. Utdanning frå Rogaland musikkonservatorium i Stavanger (organist- og kyrkjemusikareksamen, normal grad 1975) og Norges musikkhøgskole i Oslo (kyrkje-musikalsk hovudeksamen 1976, diplomeksamen 1978).

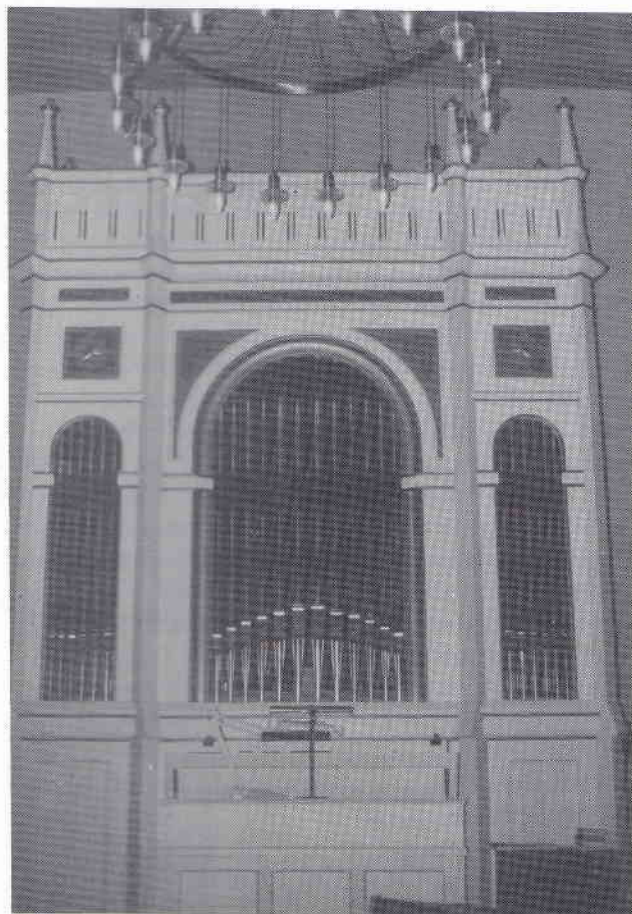
Debutkonsert i Oslo domkyrkje i 1981. Organist i Fagerborg kyrkje i Oslo 1976-1981, Nordberg kyrkje i Oslo 1981-1986. Timelærer ved Norges musikkhøgskole 1978-1986.

Stipendiat i Norsk Kulturråd 1982-1984. Eit reslutat av arbeidet der er bøkene «Norsk Orgelkultur» (1987) og «Norsk Orgelregister» (1993). Organist i Skjold kyrkje, Vindafjord kommune, sidan 1989 i tillegg i Vats kyrkje i same prestegjeld siden 1991.

Han har undervist i kyrkjemusikalske teorifag ved Rogaland musikkonservatorium (no: Høgskolen i Stavanger, avdeling for kunstfag) sidan 1987. I tillegg er hans frilans musikalr, skribent og orgelkonsulent.

Orglet i Fjell kirke, på Sotra

Orglet på plass i Konnerud nye kirke

SKOGER KOMMUNE *i gamle dager..*

Fra Skoger Bondeparti og Drammen Senterparti's Historie - 1921 - 1990, Sen- terpartiets Jubileumshefte.

Ved innføringen av det kommunale styret i 1836 bestod Skoger Herred av hovedsognet Skoger og med Konnerud som anneks-sogn. Strømsgodset var egen kommune, men i Skoger var det stor interesse for sammenslutning med Strømsgodset. Begrunnelsen var især vanskelighetene med å få valgt en egnet ordfører i Skoger og Konnerud. Strømsgodset var imot sammenslutning, men de sentrale myndigheter besluttet likevel at Strømsgodset skulle sammenslutes med Skoger og Konnerud til en herredskommune fra 1844.

Fra 01.01.1870 fikk Drammen en ganske betydelig utvidelse av Strømsø på bekostning av Skoger. (Kilde: Skogerboken side 79).

Den gamle bygrensen gikk fra Merkegangen på Tangen, og fulgte grensene mot Hedensrud og Kobbervik, som begge tilhørte Skoger, for så å krysse Leirelva i nærheten av Rundtom, bak Verven. Den fulgte videre Storgraven som gikk vest for og parallellt med Tangensporet, til Marienlyst, for så å følge Flisebekken forbi Globusgården og Central Hotel, og videre over Rutebilstasjonen til Drammenselva.

Den nye grensen gikk fra Sundhaugen, hvor et mindre område fra før hadde tilhørt Drammen som fergested ved Øvre Sund, og fulgte jernbanesporet til Vestfold fra Smithestrøm og til Frydenhaug. Grensen gjorde så en sving oppom Fjeldsbyen, for så å krysse Kobbervikdalen i nærheten av Steinbruddet, og videre opp i Nordbykollen. Derfra gikk grensen ned mot Merket.

I 1844 fikk Skoger, som var hovedsognet, i utgangspunktet 2 formenn og 6 vararepresentanter, mens Strømsgodset og Konnerud fikk 1 formann og 3 representanter hver. Det vil si et samlet formannskap på 4 og et herredsstyre på 12 medlemmer. Representantenes antall ble økt flere ganger, og i 1916 fikk Strømsgodset det samme antall som hovedsognet - 16, mens Konneruds representasjon stod uforandret med 4 representanter. Det var befolkningsstilveksten i de bynære områder, og da især i Strømsgodset, som forårsaket justeringene av representantantallet.

Da Bondepartiet ble stiftet og kom i virksomhet i 1920-22, bestod herredsstyret av 36 representanter; 16 fra Skoger, 16

fra Strømsgodset og 4 fra Konnerud. Valgene var sognvis, og de som ble valgt fra de 3 sogn, utgjorde herredsstyret. Sognene beholdt hver for seg sitt eget skole-, fattig- og kirkevesen.

Ellers ser det ikke ut til å ha vært klare grenser for forskjellige andre kommunale foretak, om hva som skulle være herreds- eller sognetiltak. Eksempelvis kan nevnes at da elektrisiteten skulle innstalleres, ble dette gjort og drevet sognevis, og noe lignende forekom også på andre områder. Herredssaker var bl.a. veier, deltagelse i fylkeskommunale foretak som sykehus m.v. Fellesutgiftene for herredet ble utlignet på sognene. De saker som gjaldt de forskjellige sogn ble behandlet i sognestyremøter og herredssaker i samlet herredsstyre.

Sognekommunene hadde hvert sitt ligningsvesen og sognekasser. Etter hvert som virksomheten økte, ble det opprettet kommunale kontorer sognevis. Fra 1915 er det tatt skritt til å samle de forskjellige kontorer i Drammen.

Etter at Austad Gård, som var bygdens største, ble solgt på tvangsauksjon i 1928, ble den store hovedbygningen med hage og parkareal skilt fra gården og solgt til Skoger kommune ca. 1930.

Samtlige kommunale kontorer ble da samlet på Austad, hvor det også var rom som ble benyttet til formannsskaps- og herredsstyremøter. Bygdens lensmann hadde også kontorer på Austad, og dette besto til 1962, da samtlige kontorer ble flyttet til Skoger Sparebanks nybygg i Drammen.

STØRRE SAKER I SKOGER KOMMUNE I ETTERKRIGSÅRENE OG FREM TIL 1964

Den sognevisе inndeling ble opphevet i 1948, og Skoger kommune ble så en samlet enhet.

I takt med samfunnsutviklingen meldte nye oppgaver seg. Utbyggingen av den videregående skole var en av disse, og Skoger gikk sammen med Drammen om opprettelse av nytt gymnas og oppførelse av nye bygninger på Marienlyst i Drammen. Skoger deltok med 1/3 part av utgiftene, som var godt i samsvar med folketallet i de to kommuner på det tidspunkt.

En annen fellesoppgave var vannforsyningen i Skoger, med en økende befolkning og nye behov for vannforsyning. Tre alternative løsninger ble utredet, og som det første var Bergvannsprosjektet med vannkilder på Vestskogen, men prosjektet falt bl.a. på vannkvaliteten som var mindre god. Det annet alternativ var Glitre, som bygget på den forutsetning det i tilfelle måtte bli et samarbeid med Drammen kommune. Drammen avviste et slikt prosjekt med den begrunnelse at det var uaktuelt for Drammen på det tidspunktet.

Det tredje alternativ var Røysjø, og der var vannkvaliteten

god, slik at Røysjø ble valgt. Utbyggingen fant sted i 1953-55 og var kostnadsberegnet til 7,5 mill. kroner. Utbyggingen kom på ca. 10 mill. kroner.

Konnerud ble ikke dekket ved denne utbyggingen på grunn av at trykkehøyden fra Røysjø var for liten. Det måtte i tilfelle en pumpeløsning til fra Svingen og videre til Gomperudhøgda, hvor det skulle anlegges trykkbasseng. Konneruds vannforsyning ble ved en senere utbygging dekket fra Bremsetjern.

Røysjøutbyggingen var et stort løft for Skoger kommune og gikk ut over kommunens likvide stilling. Skoger kommune hadde etter hvert blitt eier av ganske mange eiendommer, som ble solgt for å styrke likviditeten. Dette var sikkert stort sett riktig, men med unntagelse av en eiendom og det var Kommuneskogen som i sin tid hadde tilhørt Skjeldrum gnr. 63, bnr. 1. Skogen er på ca. 550 mål og ble etter en langvarig diskusjon solgt til Vestfold Skogsselskap for kr. 63.000,-.

I ettertid er det neppe vanskelig å bli enige om at dette var galt gjort, især sett i sammenheng med at Skoger noen år etter ble overført til Buskerud fylke.

Den saken som mot slutten av 1950-årene overskygget alle andre saker, var Byutvidelsessaken, som dukket opp på nytt etter at den såkalte Schei-komiteen hadde avgitt sin innstilling om den kommunale inndeling. Skoger stod overfor det samme som noen år tidligere at Strømsgodset skulle overføres til Drammen. I Skoger var det en alminnelig mening at det var uheldig å dele kommunen, og at det måtte bli «alt eller intet». Egentlig ønsket de fleste at Skoger kommune ikke skulle bli berørt, men en innså at når spørsmålet om innlemmelse av Strømsgodset i Drammen kom opp på nytt og på denne måte, ville det bli vanskelig å forhindre.

Som en mulig løsning for det som ble igjen av Skoger kommune, antydte Schei-komiteen sammenslutning med Sande, og i tilfelle at Nøsted krets også skulle avgis til Drammen. Dette ble sett på som en dårlig løsning. En måtte gå ut fra at det kommunale sentrum ville bli ved Sande stasjon. For folket i Skoger ville dette bli tungvint med lange avstander til det kommunale sentrum og til videregående skole m.v.

En annen løsning kunne vært om Skoger skulle fortsette som egen kommune på de rester som var igjen, men dette ble heller ikke sett på som en god løsning. Drammen hadde vært og ville vel også blitt sentrum. Vi hadde fått en amputert kommune med ca. 44% av befolkningen og ca. 34% av skatteinntektene. Noe som kunne tale for full sammenslutning med Drammen var adgangen til skole og videreutvikling av skole og undervisningstilbud innenfor korte avstander.

Det å få adgang til Drammen Sykehus kom i en

spesiell stilling. Dette at befolkningen i Skoger måtte til Tønsberg på sykehus var i alle år sett på som en ulempe. Avstanden til Tønsberg var 6-7 mil, mens til Drammen lå alt innenfor 1 mils avstand, noe som var av stor praktisk betydning.

Medaljen hadde også en bakside. Å komme inn under en by, ville bety eiendomsskatt, noe som gårdbrukerne i Skoger ikke var begeistret for. Vi var også klar over at en bygd i byen ville bli en utkant som ville stå nederst på de kommunale prioritetslister. Vi måtte også regne med at presset på de dyrkede arealer ville øke til industriutbygging, søppelplasser m.v.

Vi hadde dessuten fra gammelt av tilhørt Vestfold fylke og følte oss som Vestfoldinger. Mange bånd knyttet oss til Vestfold gjennom politiske, faglige og kulturelle organisasjoner. Vestfoldbunaden var festplagget for kvinner i Skoger og er det fremdeles!

I en samlet vurdering av hva som befolkningen i Skoger ville bli best tjent med, veide hensynet til skole, sykehus, og ikke minst tilhørigheten til Drammen som sentrum tungt, og standpunktet «Alt eller intet» sluttet de fleste seg til.

Byutvidelsen i 1870 hadde virkning for folketallet i Skoger som gikk ned fra 4.166 til 3.274 i 1875. (Kilde: Skogerboken side 79.) Folketallet var ved århundreskiftet 4.279, i 1930 8.741, og ved kommunesammenslutningen i 1964 ca. 14.500, hvorav ca. 8.000 i Strømsgodset og 6.500 i Skoger og Konnerud.

Skoger var en velstyrt kommune, og ved kommunesammenslutningen var den økonomiske og finansielle stilling god. Til tross for at kommunen hadde finansiert stor utbyggingsoppgaver, var kommunens gjeld ved sammenslutningen bare ca. 2 mill. kroner, og kommunen hadde fondsmidler av omtrent den samme størrelsesorden.

Ved å se på utviklingen i Drammen og tidligere Skoger i tiden etter sammenslutningen, vil en snart trekke den slutning at en byutvidelse som gjaldt bare Strømsgodset hadde vært bare en kortsiktig løsning, og at vi etter få år hadde stått overfor en ny byutvidelse på Skogers bekostning.

MAJORDAMMEN I BREMSA

av Hans Skjeldrum

Hva kommer navnet av og hva har dammen vært brukt til?

sjon over dettes eiendommer i 1777 fikk kaptein Nils Harbo tilslaget på Furu vold Skog for 2.500 - riksdaler.»

Han var eier av Nedre Knive i Skoger fra 1770 til 1806 og bodde nok der hele tiden. (Se Skogerboka side 257.)

Nils Harbo var høyere militær befalingsmann,

Fløtekarer på Majordammen. Fra venstre Ole Bergersen, Håvald Engen, Oluf Haveråen, Olaf Halvorsen, Harald Haveråen, Oscar Lundeby, Ole Syvertsen og Anders Løkka.

Det ser ut til å være en alminnelig oppfatning at Majordammen i sin tid ble demmet opp til å være en fløtningsdam. Jeg tror at hensynet til å få tilstrekkelig driftsvann til Furu volds saga har spilt inn ved oppdemningen av Majordammen. For mange år siden spurte lektor Rygg ved Latinskolen i Drammen meg: «Hva kommer navnet Majordammen av?» Jeg svarte da at jeg går ut fra at det er en sammenheng med eiendommen Furu vold og jeg har lest i Skogerboka at det i en periode var en kaptein som var eier av eiendommen, og en kaptein kan jo bli major.

Dersom det er noen som er interessert i dette så vil jeg anbefale å lese om gårdsnr. 69 på side 453 i Skogerboka, og der står det bl.a. følgende: «Kronen var eier til 1612. Ved om lag 1650 kom eiendommen til Jordbrekkfolket som beholdt det til forbi 1723. Det hørte senere til Jarlsberg Verks kompleks. Ved auk-

som steg i gradene. Han er nevnt i Sande-boka side 182. Generalmajor Grüner som bodde i Sande, døde i 1797. Før sin død hadde han forberedt sin begravelse med bl.a. å bestemme hvem som skulle inviteres i begravelsen, og hadde bestemt at en av hans Holstenske kamerater; Oberst Nils Harbo på Knive i Skoger, skulle inviteres. Dette var jo i Dansketiden og høyere befal var stort sett dansker eller av dansk avstamning.

I tiden mellom 1777 og 1797 hadde nok Nils Harbo hatt gradene som major og oberstløytnant. I 1779 fikk han bevilling til å bygge en sag på Furu vold, og der skjære det tømmer han kunne erholde fra de omkringliggende odelsskoger som han og andre i bygden behøvte, derimot skulle intet utføres fra bygden. I 1791 ble denne bevilling utvidet så han i 10 år kunne skjære 2000 bord årlig til utskipning over Drammen distrikt. Dog måtte tømmeret kun hugges i hans egne skoger, Gravdal og

Furuvold. Denne bevilling ble i 1803 fornyet i 10 år. Dette sagbruk er det eneste halvprivilegerte sagbruk som kan sees å ha vært i Skoger.

Det var en inntaksdam like ved saga, for Kristoffer Halden d.e. har i sine notater nevnt at den gamle Sagbrua gikk over demningen til sagdammen.

I tillegg til inntaksdammen var det nok behov for en større dam for å sikre driftsvann til saga. For saga var trolig i drift det meste av sommerhalvåret.

Nils Harbo var jo eier av store skogarealer. Det er nevnt 10.000 mål tilhørende Furuvold og dertil et større eller mindre areal av Gravdal skog. Han hadde dessuten rett til å skjære tømmer for folk innen bygden. Det er nærliggende å tro at Majordammen ble demmet opp de nærmeste årene etter at saga ble oppført, for eksempel i 1780-årene og på den tid hadde antagelig Nils Harbo en majors grad. På den måten tror jeg at dammen treffende nok fikk navnet Majordammen.

Det finnes ingen opplysninger om dette i Skogerboka, og jeg har ingen andre konkrete bevis, men jeg synes det er svært sannsynlig at det har vært slik.

Nils Harbo var ved sin død Generalmajor (se Skogerboka side 257). Når det gjelder eierforholdet ved Furuvoldsaga etter Nils Harbo, så er det få holdepunkter. Furuvold ble i de nærmeste 100 år delt opp i flere bruksnr., med bønder og Drammensere som eiere, men Skogerboka inneholder ikke detaljerte opplysninger om dette.

I følge en fotokopi av grunnboken ser det ut til at i 1860 var følgende eiere av Furuvold-saga: Nils Christian Viken, Ole T. Solløs, Hans Olsen Andorsrud, Tollef Gulliksrud og Bernhard Jordbræk, den sistnevnte umyndig.

I sine notater har Kristoffer Halden d.e. nevnt at materialer til Konnerud kirke ble skåret på Furuvold-saga. Kirken ble innviet i 1858. Saga ble antagelig revet ved århundreskiftet, eller noe før.

SPALTEPlass TILBYS HISTORIELAGETS GRUP- PER!

Redaksjonskomiteen ønsker å tilby Skoger Historielags forskjellige arbeidsgrupper spalteplass i Historielagsnytt, for å styrke kommunikasjon og informasjon mellom bladets lesere og arbeidsgruppene.

Først ut er Bygdesamlingene på Borge, og vi håper å presentere neste gruppe i bladets «julenummer».

SKOGER BYGDESAMLINGER

En økende interesse kan registreres på Bygdesamlingene da det allerede hittil i år har vært flere besøk.

23. mai hadde 7 pensjonærer fra Konnerud bo- og servicesenter en utfukt til bygdemuseet under ledelse av Jorunn Larsen. 24. mai var 40 medlemmer av Asker og Bærum Historielag på besøk. Tre av våre medlemmer fungerte etter beste evne som guider under faglig ledelse av Jørgen Borge.

30. mai var en foreldregruppe fra Skoger skole på besøk. Hensikten med dette besøket var at innflyttere ville gjøre seg kjent med stedet og med bygda.

Komiteen for bygdesamlingene er også dette året interessert i en **ÅPEN DAG** i august måned med Historielagets styre som arrangør. Komiteen har også et ønske om at styret foranlediger en kontakt med Skoger Bondelag for å styrke interessen blant bondelagets nuværende medlemmer om tidligere generasjoners redskaper og utstyr.

Jørgen Borge, som har vært leder for gårdsmuseet fra starten av, ønsker avløsning i en alder av 82 år. Det ville sikkert være et interessant verv for en pensjonert bonde. Kanskje Skoger Bondelag kunne være behjelpelige med å finne en egnet kandidat?

GOD SOMMER og velkommen til Bygdesamlingene på Mellom-Borge!

EKHAUGEN, FLAATEN OG INGVALDSÅSEN SKOLER VED ÅRHUNDRESKIFTET

Utdrag fra
«Trekk fra Drammen skolehistorie»
av Ola Laukli, redigert av Bjørn Eriksen

Nybygg og tilbygg 1890

Den 29. april 1891 vedtok skolestyret å henlede «Herredsbestyrelsens» oppmerksomhet på at skolevesenet var nødt til å leie skolelokaler på fem forskjellige steder i Ekhaugen, Flaaten og Nøsted kretser, foruten i Skovbygden krets, hvor det ble holdt skole på Skulkerud. Skolestyret påpekte det uheldige i situasjonen. I tillegg kom vanskene med å skaffe lærerinnene «hensigtsmæssige Beboelsesrom». Forholdet medførte både betydelige utlegg og ulemper på grunn av vanskene med å få leie de nødvendige rom. Skolestyret ba herredsstyret vurdere om det ikke i den nærmeste fremtid burde søkes igangsatt byggearbeider i alle tre kretser. Etter skolestyrets oppfatning burde det søkes bevilgning fra det kommende års amtmannskap til byggearbeidene.

Den 5. desember 1891 vedtok skolestyret å legge ned Skovbygden krets, som da hadde bare fire elever. Samtidig ble det foretatt noen grensereguleringer mellom Ekhaugen og Flaaten kretser. Det ble videre vedtatt å søke utsettelse med å innføre «Haandarbeide» for gutter, «idet man f.T. mangler baade de dertil fornødne Lokaler og Lærerkrefter, medens man vil have sin Opmærksomhed henvendt paa at erhverve begge Dele i en nogenlunde nær Fremtid».

Spørsmålet om sløydlokaler ble tatt vare på under planlegging av nybygg for skolene. Både ved Ekhaugen og Nøsted skoler ble det foreslått oppført bygninger som inneholdt ett klasserom og ett rom for sløydundervisning. For Ingvaldsåsen ble bygget planlagt med to klasserom.

Herredsstyret stilte seg positivt. Byggekomite ble nedsatt, og i møte den 17. desember 1892 behandlet skolestyret tegninger med omkostningsoverslag for de tre skolebygningene. I møte den 12. januar 1893 behandlet Skoger herredsstyre saken og vedtok byggeprosjektene igangsatt.

De tre skolebyggene ble ferdigstillet i slutten av 1894 og ble høytidelig innviet den 7. januar 1895. Byggregnskapene viste at «de tre nye Skolehuse paa Ingvaldsåsen, Ekhaugen og Nøsted, med Anskaffelse af Grund, Planering, Gjerde, samt anbringelse af Brønde ved de to sidstnævnte Skolehuse tilsammen koster kr. 19.020,62.»

De tre skolebygningene førte til en radikal bedring av skoleromssituasjonen:

Ekhaugen skole fikk nå to skolebygninger, den

Ekhaugen skole etter utbyggingen i 1894. Nybygget til høyre. Til venstre bygget fra 1857. Skoleanlegget var i bruk til 1963. Foto lånt hos Tor Adler Knudsen.

fra 1851 med ett klasserom og lærerbolig, den nye med ett klasserom og ett sløydrom og med lærerbolig. Storskolen (4.-7. klassetrinn) fikk flytte inn i nybygget, mens småskolen (1.-3. klasse) overtok det gamle bygget. Med det hadde skolen fått en romkapasitet som stort sett holdt til skolen ble lagt ned i 1963 på grunn av sammenslåing med Ingvaldsåsen skole og flytting til nyreist «Skoger skole».

Nøsted skole fikk også to skolebygninger med omtrent samme romkapasitet som Ekhaugen.

Ingvaldsåsen skole fikk to klasserom, det ene

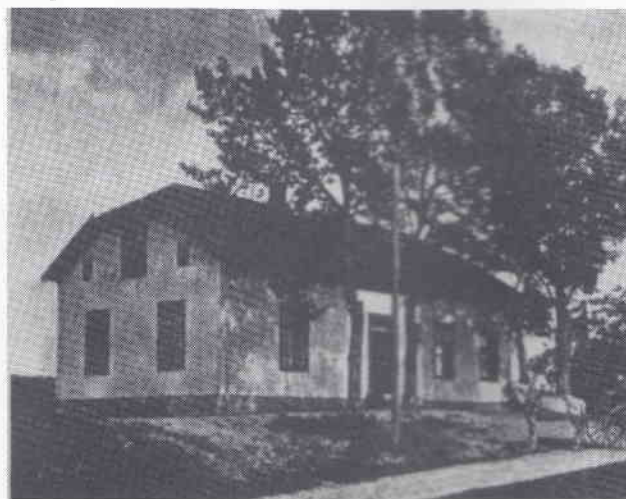
som erstatning for det tidligere leide lokalet til småskoleundervisning, det andre til konfirmantforberedelse. Ingvaldsåsen ble regnet som småskolekrets i tilknytning til Flaaten skolekrets. Det måtte fortsatt leies lokale på Skallestad til en småskoleklasse.

Som nevnt foran, ble nybyggene for Ekhaugen og Nøsted planlagt med sikte på sløydundervisning. Handarbeid for jenter kom igang allerede høsten 1890 på Ingvaldsåsen, idet den nytilsatte kvinnelige lærer O. Fredriksen uten godtgjørelse holdt en «Haandgjernings-skole» med fire timer pr. uke i lokaler som tilsynsutvalget i Flaaten krets ordnet med. Samtidig vedtok skolestyret (møte 29. september 1890) å ta imot et tilbud fra læreren ved Ekhaugen skole, Hans Sveen, om å holde en arbeidsskole for gutter den påfølgende vinter med to ganger å tre timer pr. uke i 25 uker. Han skulle oppebære den godtgjørelse som et eventuelt statstilskott ville innbringe. Til oppstarting bevilget skolestyret kr. 200,-, hvorav halvparten ble søkt refundert av amtsskolekassen. Lokaler til arbeidsskolen ordnet tilsynsutvalget med.

Året etter, i møte den 19. september 1891, vedtok skolestyret å innføre «Haandgjerning for Piker» i storskolen med to timer pr. uke i 24 uker pr. år i alle tre skolekretser. Men som nevnt foran (s. 207), vedtok skolestyret i møte den 5. desember 1891 å søke om utsettelse med å innføre «Haandarbeide» for gutter på grunn av mangel på egnede lokaler og lærerkrefter.

Etter ferdigstillelsen av de nye skolebyggene i 1895 var romproblemen løst for sløydundervisningen. Det tok likevel litt tid før undervisningen kom i gang. Først to år senere, ved skolestyrevedtak av 8. oktober 1897, ble sløydundervisning innført for 4.-7. klassetrinn ved Ekhaugen skole mot inndraging av timene til gymnastikkundervisning.

I skolestyremøte den 8. mars 1898 forelå det melding fra skoledirektøren om at ett av fagene «Tegning, Haandgjerning, Gymnastik» skulle være obligatorisk. Skolestyret fattet da følgende vedtak:

Flaaten skole

«De hidtil til gymnastik anvendte timer henlægges til tegning i Flaaten og Nøsted kredse, medens de som tidligere besluttet anvendes til sløjd i Ekhaugen kreds. Denne beslutning gjelder bare for gutterne. For pigernes vedkommende vedbliver den befulgte ordning, hvorefter pigerne har haandarbeide i den time gutterne hidtil har havt gymnastik.»

Videre er protokollert:

«I anledning af indførelse af sløjd fattedes saadan enstemmig beslutning:

Tilsynsutvalget bemyndiges til for skolekassens regning at besørge anskaffet foruden det fornødne materiale det værktøi som efterhaanden maatte vise sig paakrævet. Til bestridelse til anskaffelse af værktøi søges i sin tid sedvanligt bidrag af amtsskolekassen.»

Sistnevnte vedtak fikk i første omgang virkning bare for Ekhaugen skole. Først i møte den 13. november 1900 vedtok skolestyret å sette i gang sløydundervisning for gutter i 4.-7. klassetrinn på Flaaten skole fra mars 1901 *«af saadant Omfang at hver Klasse faar 1 - en - Uge à 36 Timer Sløidundervisning for Aaret»* i tillegg til annen undervisning. Fra samme tid kom det også i gang sløydundervisning for gutter i 4.-7. kl.trinn på Nøsted skole. 20 årstimer skulle tas av timetallet for tegning. I tillegg skulle det gis 40 timer *«udenfor den nuværende Skoletid»*.

Innføringen av de praktiske fagene var bare såvidt gjennomført da nye plassproblemer meldte seg. I møte den 23. oktober 1901 ble det påpekt at *«Forholdene paa Flaaten skole»* gjorde det nødvendig å endre kretsgrensene. Skolestyret vedtok som en foreløpig ordning å opprette en storskoleklasse på Ingvaldsåsen skole med 12 ukers undervisning pr. år. Undervisningen ble

overtatt «af Frk. Tagestad, som dertil har givet sit Samtykke. På samme tid sammenslås Ingvaldsaasen Smaaskole til en klasse med 12 Uger Skole, som besørges af Fru Løse. Til Ingvaldsaasen Storskole regnes de samme Bosteder, som hører under Smaaskolekredsen. Denne Ordning træder i Kraft straks, fra hvilken tid Flaaten Storskole atter deles i 2 Klasser hver med 18 Uger aarlig Undervisning».

Med denne ordning var grunnen lagt for Ingvaldsaasen som selvstendig skolekrets, men det ble ikke i denne omgang fattet formelt vedtak om det. De to klassene ved skolen fikk hver sin kvinnelige lærer: Helga Løse, som overtok småskoleklassen, underviste også i småskoleklassen på Skallestad (senere skrevet Skalstad), og Margit Tagestad, som overtok storskoleklassen, underviste i småskoleklassen på Ekhaugen.

I møte den 4. mars 1902 drøftet skolestyret skolesituasjonen ved Flaaten og Ingvaldsaasen skoler og fant at det var behov for *«oprettelse af en særlig Kreds med baade Stor- og Smaaskole med Skolelokale paa Ingvaldsaasen»*. Det ville utløse behov for *«en ny Lærerpost paa 36 Uger aarlig, nemlig 18 Uger i hver af de 2 opadstigende Storskoleklasser»*. Skolestyret vedtok at formennene i tilsynsutvalgene for Ekhaugen og Flaaten kretser skulle legge spørsmålet om ny kretsordning fram for kretsene.

Situasjonen ved de andre skolene i sognet var da:

Ekhaugen

3-delt med mannlig lærer i de to storskoleklassene (4.-7.kl.) og kvinnelig lærer i småskoleklassen. Sistnevnte lærer (Marit Tagestad) underviste også på Ingvaldsaasen skole til ut skoleåret 1902-03. Fra sommeren 1903 flyttet hun til Nøsted skole.

Flaaten

3-delt med mannlig lærer i de to storskoleklassene og kvinnelig lærer (Helga Løse) i småskoleklassen som holdt til i leid lokale på Skalstad. Fru Løse hadde også småskoleklassen på Ingvaldsaasen.

Ingvaldsaasen

fra skoleåret 1903-04 selvstendig krets med 3-delt skole og mannlig lærer i de to storskoleklassene.

Sistnevnte hadde utilstrekkelig romkapasitet. Skolebygget fra 1895 inneholdt to klasserom, innsiktet mot henholdsvis småskoleundervisning og konfirmantforberedelse. Utvidelsen til 3-delt skole med en ny lærerstilling utløste behov for flere undervisningsrom, bl.a. til sløyd undervisning. Det var dessuten behov for lærerbolig,

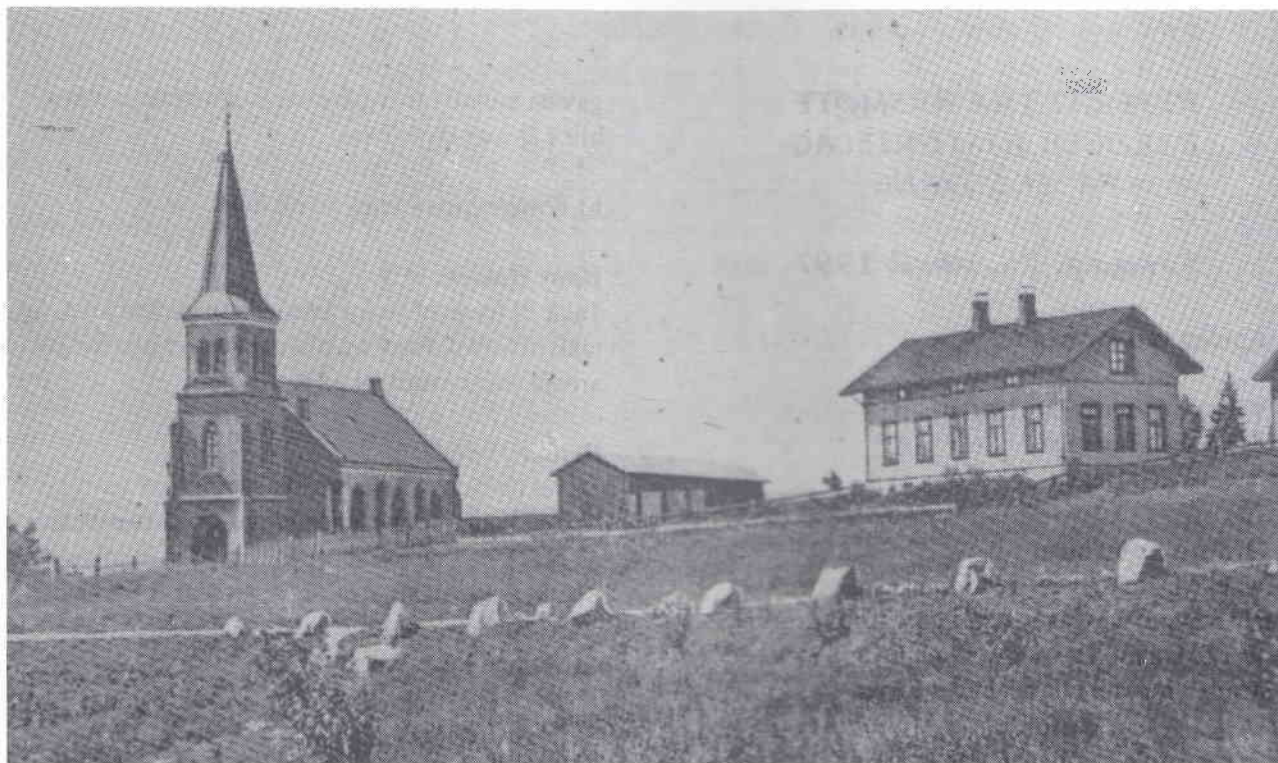
Utvidelse av skolebygget ble imidlertid ikke behandlet av skolestyret før i møte den 10. februar 1908, da læreren og tilsynsutvalget ved Ingvaldsaasen skole søkte om *«Skolestyrets Medvirken til at faa Ingvaldsaasen Folkeskole udstyret i Lighed med Bygdens øvrige Skoler f.eks. Ekhaugen og til den fornødne Paa- og Tilbygning til Skolelokalet til Inredning af Lærer- og Lærerindebolig samt Opførelse af fuldstændige Udhuse»*.

Skolestyret vedtok å få *«tilveiebragt Tegning med Overslag over et Byggearbeide overensstemmende med Tilsynsudvalgets Forslag»*.

Vi har ikke funnet noe om den videre behandling av saken, heller ikke tidspunktet for ferdigstillelse av byggeprosjektet. Men i utlysning av den nyopprettede kvinnelige lærerstillingen ved Ingvaldsaasen skole opplyses at bolig stilles til disposisjon i skolehuset så snart det «er ferdig». Stillingen ble besatt fra nytt skoleår 1909-1910.

Byggeprosjektet ble sannsynligvis ferdig-stillet om sommeren i 1909.

Skolen hadde da fått en romkapasitet som tilsvarte behovet ved en 4-delt skole.

Ingvaldssaasen skole 1909-1963. Foto utlånt av Tor Adler Knudsen.

1., 2. og 3. klasse fra Ekhaugen skole 1923

Første rekke fra venstre: Marie Husum, Elsa Husum, Ruth Bærheim, Sonja Røste, Gjertrud Fanuelsen, Ingrid Steen, Ruth Knudsen, Sigrud Røste, Borghild Ingebretsen, Lillemor Blichfeldt, Tordis Bærheim, Signe Steen, Ruth Ingebretsen og Asta Bærheim.

Midterste rekke fra venstre: Agnes Andersen, Alfild Blichfeldt, Tora Røine, Marie Lovise Kiær, Kirsten Steen, Astrid Fanuelsen, Odd Bøtun, Sverre Fedje, Hans Røine, Harald Ingebretsen, Henry Hansen, Birger Strand, lærer Olaus Blichfeldt og Agnes Blichfeldt.

Bakke rekke fra venstre: Hans Hansen, Hans Gustavsen, Johan Andersen, Olaf Dyrdahl, Ragnar Juel, Arne Fedje, Edvart Hansen, Sverre Gustavsen, Sverre Fanuelsen, Audun Husum, Harald Åbel, Jørgen Juel og Jørgen Gustavsen.

REFERAT FRA ÅRSMØTE I SKOGER HISTORIELAG PÅ SKOGVANG

Søndag, 26. april 1997

1. Åpning ved formann

2. Valg av dirigent og referent.

Dirigent Jean Lorange

Referent Ellen Hagen

3. Ord fra formannen

Generelle betraktninger vedrørende lagets virksomhet og om oppgaver som ligger forut. Når det gjelder økonomi, kan det være mulig å få støtte til bestemte program i de enkelte grupper.

4. Årsberetning v/formannen

Kommentarer ved Øyvind Pedersen: Antall medarbeidere v/restaurering av Rønnehue skal være 8-10 mann, ikke 4-5 mann som skrevet i årsberetningen.

a) Sti- og skiltkomiteen

Hans Halden kunne vise det skiltet som skal benyttes ved merking, og Erik Juel bekreftet at klarsignal for skilting ble gitt så snart opplegget er klart.

b) Oldtidsfunn Tolerudåsen

Rapporter om dette vil komme. En egen komite vil bli nedsatt.

c) Bygdesamlingen

Sommerarrangementet 1996 meget vellykket, og dette gir håp om gjentakelse i 1997. Bidrag fra det offentlige kan være aktuelt, hvis ønskelig søke om dette.

d) Gotisk gruppe

Gruppe som kan vise til stor aktivitet.

e) Teatergruppa

Ny oppsetting på Austad gård denne sommeren. Gruppa har hatt mange fine fremføringer med god omtale. Det har vært utstrakt virksomhet også utenfor Historielaget.

f) Historielagsnytt

Bladet fortsetter som før.

g) Skoger gamle kirke

Rapport falt ut av årsberetningen, og formannen

gav en muntlig redegjørelse. Kulturetatens støtte blir i år kun kr. 3.000,-.

h) Fotogruppa - kurs vil bli holdt.

Hans Halden:

Takk til formannen for god ledelse av årsmøtet, og takk til Selvik Bruk og til dugnadsgjengen for det arbeid som er nedlagt på Rønnehue.

Reidar Halden:

Styret og Selvik Bruk v/Erik Juel vil i et møte sette opp en kontrakt angående bruk og videre arbeider på plassen. Taket skal settes i stand, her holder Selvik Bruk materialer, og styret står for arbeidet. I styret for Rønnehue sitter: Reidar Halden, Erik Juel og Øyvind Pedersen.

5. Regnskap

Gjennomgang ved formannen. Regnskap for gotisk gruppe, bygdesamlingen og fotokomiteen overført felles driftskonto.

På Reidar Halden's spørsmål om ikke «Folk og Far's» forholdsvis store driftsoverskudd burde overføres til teatergruppas høyrentekonto, ble det svart at balansen skifter så hurtig at overføring var lite formålstjenlig med dagens lave innskuddsrente. Kasserer opplyste at kr. 40.000,- er lovet overført Konnerudgruvene til dekning av arkivrom. Utgifter til brosjyre, husleie til Mellom-Borge (bygdesamlingen) m.m. + mindre støtte fra kulturetaten vil merkes, men laget er solid, selv om status viser at det koster mye å drive Skoger Historielag. Det blir samme medlemskontingent som i fjor. Kommentarer fra formann angående bankboks, som sies opp. Forøvrig ingen kommentarer til regnskapet.

6. Valg v/Bjørn Eriksen

Valgkomiteens forslag til styre og revisorer vedtatt. Valgkomite valgt på årsmøte: Jens H. Brekke (for 2 år). Per R. Thoresen (for 2 år) Ole D. Sofienlund (for 1 år) varamedlem Normann A. Solberg (for 1 år) varamedlem

7. Underholdning v/Det dramatiske selskap

8. Avslutning: Kaffe og kaker m/loddsalg som ifølge kasserer innbragte nok penger til leie av lokalet Skogvang.

Skoger, april 1997 - Ellen Hagen/referent